

visszaélést. «Azért adta Isten a bort, hogy éljünk vele; az ész pedig azért, hogy a visszaélést megakadályozza» (65. lap). Szerinte, igen helyesen, a támadást első sorban az égetett szeszes italok, a pálinka, népirtó hatása ellen kell irányítani, a bornak mértékletes élvezetét nem ellenzi.

A józan, kedélyes és tanulságos könyvecske jó szolgálatokat fog tenni az ifjuságnak s munkásoknak, a miért is a szerző (Kerepesi-út 32.) iskoláknak s munkásszervezeteknek tömegesebb megrendelésnél feleárban szállítja. *hf.*

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

Zeitschrift für das Realschulwesen. (Bécs, 1904. évf. 5—12. füzet.*

5. füzet. *Bechtel* azt a kérdést vizsgálja, vajjon az iskola joggal tartja-e vissza a tanulók dolgozati füzeteit? Igenlően felel, nehogy a tanulók között visszaélések történhessenek s mert arra is volt példa, hogy kétes esetekben a főigazgatóságok kérték be a dolgozatokat. Poroszországban egy felmerült eset alkalmából a törvényszék is ezt a felfogást vallotta. — 6. füzet. Nyelvtan és nyelvszellem címmel *Plöhn* szóvá teszi és összehasonlítja a német, francia és angol nyelvben előforduló fontosabb «izmusokat», hangsúlyozza ezen szólásmódoznak fontosságát a gyakorlati tanításban és az európai nyelvek összehasonlító stilisztikájának hatalmas eszméjét pendíti meg. — *Kleinpeter* értekezése a mechanikai alapfogalmak bevezető tanításáról a fizika tanárainak tesz jó szolgálatot. — *Bielau* néhány sorban ismerteti a reichenbergi «Gebirgsvereine» kezdeményezésére megteremtett szünidei tanuló kirándulásokat, melyek nálunk is napirenden vannak. 3—4 tagból álló csoportok ugyancsak egy deáknak vezetése alatt 6—10 napra kelnek útra; a vezető jelentésben tartozik beszámolni, a kirándulók képes-levelezőlapokat küldözgetnek az egyesület mecénásainak, ami a népszerűsítés kitünő eszközének bizonyult. — 7. füzet. *Werner* egy nagy olvasottságról és őszinteségről tanuskodó cikkben kimutatja, hogy a tudatos beszédbeli készség a modern idegen nyelvtanításnak olyan célja, melyet még a direkt módszerrel sem lehet elérni; olvasásuk el mindazok, akik a nálunk is mind jobban tért hódító direkt módszer egyedül üdvözítő voltában és mindenhatóságában hisznek. — 8. füzet. A gyakorlati pædagogianak egyik örökös s nálunk is nemrég megbolygatott darázsfészkebe nyúl *Resch* «Igazságosság a tanulók előmenetelének elbírálásában» c. cikkében, mely egy katolikus papnak

* Lásd e folyóirat XIII. évf.-nak 507. lapján.

e tárgyról írt újabb füzetéből indul ki s jöllehet első sorban az osztrák középiskolákat tartja szem előtt s azokra ajánl reformokat, sok jó dolgot tartalmaz, melyeket részben mi is követünk már. — A 9. füzetben a tanulók nemzetközi levelezését teszik szóvá. *Hammer* saját növendékeivel tett tapasztalatok alapján fejtegeti ennek a Német-, Francia- és Angolországban elterjedt szép szokásnak előnyeit s sajnálja, hogy az Ausztriában olyan nehezen honosul meg, szerinte főleg azért, mert a csekély óraszám mellett sok tanár felesleges megterhelésnek tekinti. Legalább is furcsa, hogy egy francia diáknak levelét egész terjedelmében kinyomatják. — Az «Allgemeiner deutscher Realschulmännerverein» közgyűléséről kiemelendő *Steinbart*-nak «A porosz iskola-reform kiterjesztése egész Németországra» c. előadása. — 10. füzet. «Herbert Spencer, mint nevelő» címmel *Simböck* népszerűen és fejezetenként ismerteti Spencernek a nevelésről írt kis munkáját. — *Czuber* a matematikusoknak III. nemzetközi kongresszusát (Heidelberg, 1904) írja le, ahol Magyarország kilenc taggal volt képviselve; iskolai szempontból legértékesebbek voltak a pädagogiai szakosztály tárgyalásai. — A 11. füzet többek közt közli az osztrák kultuszminisztériumnak 1904. július 14-éről kelt rendeletét, mely a reáliskolai tanulóknak az egyetemre való bocsátását szabályozza. — A 12. füzetben *Reitterer* részletesen számol be a modern német nyelvészek szövetségének (Deutscher Neuphilologen-Verband) f. évi május 25—27. Kölnben megtartott XI. közgyűléséről, amelyen számos, a modern nyelvek tanításával összefüggő fontos kérdést tárgyaltak. A tanulságos tudósításból megtudjuk azt is, hogy a különböző országbeli modern filológusok törekvéseinek kölcsönös támogatására egy nemzetközi tudakozó iroda megalapítását vették célba s annak előkészítésére egy nemzetközi bizottságot küldtek ki. — Ezen kívül számos kisebb-nagyobb matematikai értekezéssel találkozunk ebben a folyóiratban. A tanügyi közlemények közt folytatólagosan ismertetik a francia középiskoláknak új tantervét, a szünidei tanfolyamokat Lausanne-ban, Grenoble-ban és Dijon-ban és a porosz középiskolák statisztikáját; Magyarország a budapesti középiskolák statisztikájával, a tanulók turistaságával és középiskolai rendeletekkel van képviselve. *kf.*

★

Monatschrift für höhere Schulen.

E folyóirat ez évi 9. és 10. kettős füzetében dr. *Lehmann R.* a művészi nevelés céljából 1903. év október 9, 10 és 11. napjain Weimarban tartott kongresszus eredményéről számol be. E kongresszuson tartott előadások most egy kötetben összegyűjtve nyomtatásban is megjelentek, mely kötet alapján dr. *Lehmann* a kongresszuson